

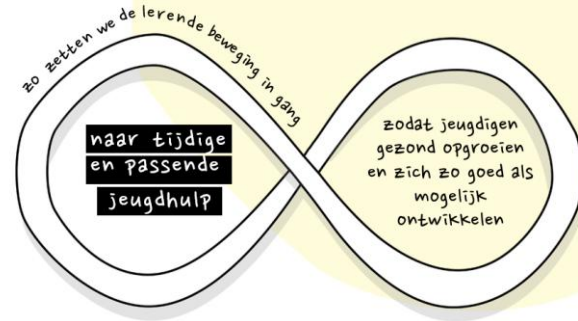
Kernteam complexe casuïstiek

Gewenste beweging in deze pilot

Het RET wordt ingeschakeld wanneer reguliere hulpverlening vastloopt en er geen perspectief meer is voor een gezin of jeugdige. Het team brengt rust en overzicht in situaties waarin spanning en risico op escalatie hoog zijn. Dit is vaak in situaties waarbij sprake is van complexe casuïstiek. Het doel is om samen met betrokken partijen, de jeugdige en het gezin te zoeken naar wat wél kan, in plaats van te blijven hangen in een fixmentaliteit. Werken vanuit de gezamenlijk ontwikkelde Grondhouding is hierbij essentieel. De deelnemers van de pilot zagen de toegevoegde waarde voor deze pilot. Specifiek deze manier van samenwerken en anders kijken, denken en doen is een beweging waar ze achter staan. Echter, het is lastig gebleken om elkaar te (blijven) vinden in het proces.

Positieve lessen in het werken met de grondhouding

- In crisissituaties is het belangrijk om niet direct te handelen, maar eerst overzicht en rust te brengen. Dit voorkomt impulsieve beslissingen en biedt ruimte om het grotere plaatje te zien. Dit kan spannend zijn, maar het vertragen en rust creëren in de eerste stap zorgt voor ruimte.
- Professionals hebben vaak de reflex om direct te 'fiksen', specifiek in crisissituaties is deze drang hoog. Werken met de Grondhouding vraagt om moed om te vertragen en niet meteen in te grijpen. Het zorgt ervoor dat je minder snel in oude patronen duikt.
- Het betrekken van het gezin en het benutten van ervaringsdeskundigheid in MDO's zorgt voor meer openheid en nieuwe inzichten. Een gezin kan dan meer vanuit gelijkwaardigheid werken, aangezien een overleg met 20 professionals spannend kan zijn.
- Een RET-MDO werkt goed. Het samenbrengen van alle betrokkenen, inclusief het gezin, levert nieuwe inzichten op. Elkaar vinden in overleggen zorgt voor synergie.
- Het inzetten van een tool, zoals de verklarende analyse, kan helpen om vanuit oprechte interesse met elkaar te sparren. Verder zorgt het dat we niet alleen focussen op het kind, maar op het hele systeem van gezin en omgeving.
- Door domeinoverstijgend samen te werken en creatief te kijken naar combinaties van hulp, ontstaan passende oplossingen die escalatie voorkomen. We hebben hierbij een duidelijk gezamenlijk uitgangspunt. Namelijk 'Wat kan wel?'. Hier zoeken we in gezamenlijkheid naar.
- In crisissituaties hebben we de neiging om de regie van jeugdige en ouders over te nemen. Dat is het moment dat je op de rem moet trappen. Het gevoel van ongemak (vanuit het niet fixen van een situatie) mag er zijn, maar je moet het niet de overhand laten hebben. Anders laat je onbewust de paniek van de ouder overslaan op jou als professional.
- Vanuit het RET-MDO is werken met de grondhouding vanuit gezamenlijke expertise ook teruggegeven als werkend element. De betrokken instanties zijn vrijwel allemaal al een keer eerder met de casus bezig geweest, maar lang niet altijd in samenspraak met elkaar en/of er is geen afstemming geweest tussen de collega's die vanuit dezelfde organisatie betrokken zijn bij een casus. Je ziet dat een MDO daar helpt met oprechte interesse en waardering voor elkaars expertise."

Lessen ter verbetering in het werken met de grondhouding

- Wat we vaak zien is dat het crisisplan niet meer up-to-date is. Dit is het plan waarop we in tijden van crisis kunnen terugvallen. Als dit niet in rustigere tijden goed wordt bijgehouden zie je dat het in tijden van paniek niet lukt om volgens de grondhouding te werken.
- Wat we ook zien is dat het crisisplan niet specifiek genoeg is wie wat doet. Hierdoor is de regie onduidelijk.
- Organisaties die de Grondhouding serieus nemen, moeten medewerkers faciliteren om te oefenen en leren, inclusief het verdragen van fouten. We werken nog veel in een cultuur waar medewerkers niet voelen dat ze fouten kunnen maken.
- Afstemming tussen organisaties en binnen teams ontbreekt vaak, waardoor gezinnen hulpverleningsmoe raken.
- Niet elk afwijkend gedrag van pubers is pathologisch; vermijd overpathologisering. Het normaliseren van gedrag kan hierin helpen.
- De deelnemers van de pilot kenden elkaar uit het verleden. Als er al een werkrelatie bestaat tussen collega's en deze collega's opnieuw gaan samenwerken in een nieuwe samenwerking met een andere taak en rol, dan is het belangrijk om opnieuw de wederzijdse verwachtingen en elkaars beweegredenen scherp te stellen. Anders kunnen situaties uit het verleden de huidige samenwerking beïnvloeden, aannames creëren en zorgen voor irritaties.
- Hierop volgend is het belangrijk dat iemands expertise, kennis en kunde sinds vorige werkgerelateerde situaties veranderd kunnen zijn, of door de situatie anders zijn. Het is belangrijk om ook op dit gebied met elkaar af te stemmen om zo goed gebruik te maken van iemands expertise.

Wat is rand voorwaardelijk nodig om volgens de grondhouding te werken?

- Door duidelijk aan gezinnen aan te geven dat het RET situaties niet "fixt", maar dat het RET ondersteunt om situaties draaglijk te maken en een manier te vinden om ermee om te gaan, zorgt voor duidelijke verwachtingen.
- Capaciteit moet op orde zijn. Als organisaties in de overlevingsstand staan, is er geen ruimte om te investeren in relaties. Dit is wat we ook merken binnen deze pilot. Er was geen tijd om een groot MDO rondom casuïstiek in te plannen. Deze praktische hindernis heeft ervoor gezorgd dat er met weinig tot geen casuïstiek geoefend is.
- Professionals werken vaak van afspraak naar afspraak, waardoor reflectie ontbreekt. Je hebt als professional geen denkruimte of verwerkingstijd om op de casus te reflecteren. Het reflecteren op je caseload is ontzettend belangrijk. Specifiek omdat we in crisissituaties juist op ook op afstand moeten kijken.
- Door gebrek aan tijd en samenwerking is er onvoldoende aandacht in rustige tijden om met alle individuen dezelfde taal te leren spreken. Het is dan lastig om elkaar in crisissituaties te vinden.

Deelnemers van de pilot

- Bianca Poort (voorzitter RET, Regio Gooi en Vechtstreek)
- Gerdien Kalma (Levvel)
- Yvonne Kok (Youke)
- Mirjam Zevering (DJGB)
- Hans Hinssen (DJGB)